

บทที่ 5

สรุป อธิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

ชาวไทใหญ่ในพื้นที่ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยประเพณีวัฒนธรรมไทใหญ่ 12 เดือน นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการทำบุญถวายทานอยู่ตลอดๆ ด้วยเหตุนี้ศิลปวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่นอกจากการสร้างควมบันเทิงแล้ว ยังใช้เป็นพุทธบูชาแก่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในบวรพุทธศาสนาอีกด้วย

ตารางที่ 5.1 ประเพณี 12 เดือน ไทใหญ่

เดือน ล้านนา	เดือน ไทยกลาง	เดือน ไทใหญ่	เดือนสากล (ประมาณ)	ประเพณี
เกียง	สิบเอ็ด	สิบเอ็ด	ตุลาคม	แฮนซอมโก่จา (ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไป ให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว) ออกหว่า (ออกพรรษา)
ยี่	สิบสอง	สิบสอง	พฤศจิกายน	-
สาม	อ้าย	เหลินเจ้ง	ธันวาคม	กาบซอมอู (ถวายข้าวใหม่)
สี่	ยี่	เหลินก่า	มกราคม	เข้าบิวิาสกรรม
ห้า	สาม	เหลินสาม	กุมภาพันธ์	ถวายกองโหล (ถวายฟืน) ถวายข้าวหย่ากุ
หก	สี่	เหลินสี่	มีนาคม	ปอยส่างลอง
เจ็ด	ห้า	เหลินห้า	เมษายน	ปอยเหลินห้า ปอยซางก่าน ปอยจำดี๋ซาย
แปด	หก	เหลินหก	พฤษภาคม	ปอยจำดี๋หรือกองมูทราย ปอยบอกไฟ ปอยซอมต่อโหลง(มรุปายาส)
เก้า	เจ็ด	เหลินเจ็ด	มิถุนายน	ชาวนาเตรียมทำนา ตอกฝาย
สิบ	แปด	เหลินแปด	กรกฎาคม	การบรรพชาอุปสมบท
สิบเอ็ด	เก้า	เหลินเก้า	สิงหาคม	สลากภัต
สิบสอง	สิบ	เหลินสิบ	กันยายน	สลากภัต

การศึกษาดนตรีกับวิถีชีวิตชาวไทใหญ่ พบว่า ที่ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่อย่างหลากหลายในลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรม มีทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่และคนพื้นเมือง โดยมีองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ ดังนี้ กลองสะบัดไชย กลองปู่จา กลองปู่เจ้ กลองตั้งโอง กลองสิ่งหม้อง กลองมองเซิง ฉาบ การฟ้อนกายลาย การฟ้อนกิงกะหะร่า และการฟ้อนโต

จากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่และจากความคิดเห็นของคนในชุมชน พบว่ามีการจัดการเรียนการสอนกลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้ ซึ่งเป็นกลองที่ใช้ในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาและความบันเทิงของชาวไทใหญ่มายาวนาน โดยใช้กลุ่มนักเรียนโรงเรียนทุ่งยาวเป็นฐานในการจัดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทใหญ่

กลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้มีส่วนประกอบ ดังนี้ หน้ากลอง ไทกลอง เล็บช้าง แวกลอง และตีนกลอง และความถี่ที่แยกออกเป็น 5 เสียง ในขณะที่ตีเพียงแค่ครั้งเดียว โดยแบ่งเป็นเสียงหน้าและเสียงหลังหรือที่เรียกกันว่าทอน คือ เสียงเป่ เสียงยุบ เสียงทุบ เสียงจิก และเสียงบีบหน้ากลอง โดยลักษณะการบรรเลงกลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้มักแบ่งโอกาสการใช้งานเป็น 2 ข้อแต่หลักๆ คือ กลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวในงานประเพณีต่างๆ และ กลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวประกอบการแสดง ดังนี้

1) กลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวในงานประเพณีต่างๆ มักพบในงานปอยสา่งลองหรืองานบวชลูกแก้ว ซึ่งบ้านในมีลูกชายก็จะนิยมให้มาบวช โดยการจัดงานที่วัดภูเต้าจะจัดเป็นซุ้มไม้คายเป็นซุ้มเล็กๆ และมาการนำเอาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้มาตกแต่ง และมาขึ้นเงินวางไว้หน้าซุ้มเพื่อให้คนมาร่วมงานร่วมกันนำเงินมาสมทบทุน และจุดสำคัญอีกหนึ่งเรื่องคือแต่ละซุ้มก็จะมีวงกลองปู่เจ้ที่เป็นของซุ้มตัวเองมาบรรเลงบางซุ้มก็จะมีการแสดงฟ้อนโต ประกอบกับการเล่นฉาบฉิม บางซุ้มก็เอานกกิงกะหล่ามาร่วมแสดงด้วย แต่ละซุ้มก็จะผลัดกันเล่นผลัดกัน พักบางซุ้มก็จะตีร่วมกับซุ้มข้างๆ

2) กลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวประกอบการแสดง ด้วยทำนองที่ครึกครื้นสนุกสนานและเร้าใจในจังหวะกลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวที่ตีอย่างจังหวะที่สะท้อนถึงอารมณ์ผู้ชม จึงทำให้บทบาทของกลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวได้ถูกนำไปประยุกต์เข้ากับการร่ายรำต่างๆ เช่น การฟ้อนนกกิงกะหล่า การแสดงฟ้อนเจิง การตบมะผาบ และการแสดงฟ้อนดาบ เป็นต้น

วงกลองกันยาวเป็นวงกลองวงหนึ่งที่มิบทบาทในชีวิตประจำวันของชาวไทใหญ่ค่อนข้างมาก วงกลองกันยาว ในสมัยอดีตวงกลองกันยาวมักจะประกอบด้วย กลองกันยาว, ฉาบหรือแซ่และมวงหรือโหม่ง 2-3 ใบ ซึ่งเป็นวงเล็กๆ เหมาะแก่การพกพาหรือขนย้ายอุปกรณ์ ในสมัยปัจจุบันมีการใช้ฆ้องราวหรือภาษาไทใหญ่เรียกว่ามอญครือเนื่องจากมีการประสานที่หลายใบและยังประหยัดคนตี

นอกจากกลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้แล้วเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วมกับกลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้ที่สำคัญคือ ฆ้องราวหรือมอญครือ ซึ่งอดีตจะใช้โหม่งเป็นลูกในการร่วมบรรเลงวงกลองปู่เจ้ มักจะใช้ 4 ถึง 5 ลูก แต่ในปัจจุบันด้วยความเรียบง่ายของการบรรเลงและประหยัดคน โดยฆ้องราว

มักจะประกอบไปด้วยฆ้อง 5-7 ลูกโดยมีลูกที่ใหญ่ที่สุดเรียกว่า “ฆ้องแม่” จะเป็นเสียงหลักในการคัดเลือกเสียงฆ้องใบอื่นๆ

โดยฆ้องราวหรือมองเคลือบที่ 1 ถึง 6 จะมีบันไดเสียงที่ห่างคล้ายๆ กันฆ้องแม่และฆ้องลูกใบที่ 1 จะห่างเป็น 1 ช่วงเสียง (1 Octave) และฆ้องแม่จะห่างกับฆ้องลูกใบที่ 2 เป็น 2 ช่วงเสียง (2 Octave) และเสียงของลูกฆ้องใบที่ 1 และใบที่ 2 ก็ห่างกัน 1 ช่วงเสียง (1 Octave) ลูกฆ้องที่ 1 ก็จะห่างกับฆ้องแม่อยู่ 5 เสียงซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการประสานเสียงแบบคู่ 5 Perfect ฆ้องชุด 1 ก็จะห่างจากฆ้องชุดลูกที่ 2 อยู่ 1 ช่วงเสียง (1 Octave) และห่างจากฆ้องชุดลูกที่ 3 อยู่ 2 ช่วงเสียง (2 Octave) ฆ้องชุดลูกที่ 2 และ 3 ก็จะห่างกันอยู่ 1 ช่วงเสียง (1 Octave)

2. อธิบายผล

สถาบันไทใหญ่ศึกษา วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน (ออนไลน์, 2560) ได้อธิบายว่า ชาวไทใหญ่ หรือ ฉาน หรือ ฉาม เป็นกลุ่มชาวไทใหญ่กลุ่มหนึ่งที่อยู่ในเขตพม่า ตอนใต้ของจีน และภาคเหนือของประเทศไทย บางท่านว่า คำว่า ฉาน คือที่มาของคำว่า สยาม ในพม่ามีรัฐใหญ่ของชาวไทใหญ่ ชื่อ รัฐฉาน (SHAN STATE) ชาวไทใหญ่ในพม่า บางกลุ่มต้องการอิสระจากการปกครองของรัฐบาลพม่า จึงจับอาวุธขึ้นต่อสู้ ด้วยความไม่สงบในพม่าทำให้ชาวไทใหญ่อพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะในระยะหลังเข้ามาทางอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ แต่รัฐยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนกับประชากรเหล่านี้ คือไม่มีการกำหนดให้ไทใหญ่กลุ่มนี้เป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย และไม่ยอมรับให้คนกลุ่มนี้เป็นชาวไทใหญ่ รวมทั้งไม่ยอมรับว่า กลุ่มไทใหญ่เป็นผู้ลี้ภัยจากรัฐไทใหญ่ที่ต้องช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรม เพื่อรอการส่งกลับประเทศเมื่อในประเทศมีความปลอดภัย เมื่อรัฐไม่จัดพื้นที่พักพิงชั่วคราวไว้รองรับที่ชายแดน ทำให้ชาวไทใหญ่จำนวนมากทะลักเข้าสู่ตัวเมืองด้านใน

คำว่า “ไทใหญ่” เป็นชื่อที่ชาวไทใหญ่คุ้นเคยมานาน ควบคู่กับคำที่ชาวไทยใหญ่มักขนานนามตนเองว่า “ไทใหญ่น้อย” แต่มองเหนือจากชาวไทใหญ่ในประเทศไทยแล้วไม่มีคน รู้จักคำว่า ไทใหญ่ ชาวไทใหญ่เรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” (ออกเสียงว่าชาวไทใหญ่) เช่นเดียว กับชาวไทใหญ่เราเรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” ไทยใหญ่ที่เรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” หรือ “ชาวไทใหญ่” นั้นมีมาก และจะจำแนกกลุ่มด้วยการเพิ่มคำขยายเช่น ไทใหญ่ดำ ไทใหญ่แดง ไทใหญ่ขาว ไทใหญ่ใต้ ไทใหญ่เหนือ เป็นต้น ชาวไทใหญ่เรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” แต่ชนชาติอื่นจะเรียกชื่อเราว่า เสียม เขียมหรือสยาม เป็นต้น และเรียกประเทศไทยว่าสยาม ชาวไทใหญ่ก็เช่นเดียวกันมีชื่อที่ชนชาติอื่นเรียกแตกต่างกันไป เช่น พม่าเรียกว่า “ชาน” หรือ “ฉาน” ซึ่งเป็นต้นคำให้ชาวตะวันตกเรียกชาวไทใหญ่ ในขณะที่ชาวคะฉิ่น หรือจิงโปเรียกว่า “อะซาม” ชาวอาขาง ชาวปะหล่อง และชาวว้าเรียกว่า “เซียม” คำทั้งหมดนี้มาจากรากเหง้า

ของคำเดิมคือ “สยาม” สาม หรือ “ซาม” ทั้งสิ้น ส่วนชาวจีนอันมีวิธีเรียกชาวไทใหญ่ที่แตกต่างออกไป คือ ใช้คำที่แสดงลักษณะของชนชาติ มาขนานนาม เช่น เรียกว่า พวกเสือขาว (ป่ายยี้) พวกฟันทอง (จินฉื่อ) พวกฟันเงิน (หยินฉื่อ) พวกฟันดำ (เฮยฉื่อ) และยังมี ชื่ออื่นๆ เช่น เหลี้ยว หลาว หมางหมาน พวกเยว่ร้อยเผ่า และหยี เป็นต้น จีนจะมีการเรียกชื่อชาวไทใหญ่เปลี่ยน แปลงไปตามระยะเวลาทางประวัติศาสตร์

ในกลุ่มของไทใหญ่ก็มีชื่อเรียกออก เป็นกลุ่มย่อยๆ ได้อีกหลายกลุ่มตามถิ่นที่อยู่ เช่น ชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพม่า มักเรียกชาวไทใหญ่ที่อยู่ในเขตประเทศจีนว่าเป็นไทใหญ่แซหรือไทใหญ่จีน เพราะพวกเขาสามารถพูดภาษาจีนได้และรับเอาอิทธิพลวัฒนธรรมจีนหลายอย่าง ตั้งแต่ภาษา วิธีการกินอาหาร ด้วยตะเกียบ การตั้งบ้านเรือนแบบติดพื้นและขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ในขณะที่ชาวไทใหญ่ในจีนมักจะเรียกตนเองว่าเป็นไทใหญ่เหนือด้วยถือว่าตน อยู่ทางเหนือของแม่น้ำคง (สาขาของแม่น้ำสาละวิน) และจะเรียกชาวไทใหญ่ในพม่าว่าเป็นไทใหญ่ใต้

ชาวไทใหญ่เป็นผู้ศรัทธาในศาสนาพุทธอย่างยิ่ง และมีนิสัยชอบทำบุญทำทาน ถวายภัตตาหาร รวมถึงสิ่งของเครื่องใช้แด่พระภิกษุสงฆ์เพื่อให้ในกิจการของพระศาสนา โดยชาวไทใหญ่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่อิงตามเดือนต่างๆ การที่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ยังคงอยู่และดำรงไว้อย่างต่อเนื่องเพราะชาวไทใหญ่นำวิถีชีวิตและวัฒนธรรมติดตัวไปด้วยในทุกที่ที่ตนเองย้ายถิ่นฐานหรืออาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบท รวมถึงความสามัคคีและศรัทธาอันแรงกล้าในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงก่อให้เกิดการรวมตัวกันจำนวนมากในงานบุญหรือประเพณีต่างๆ

จากผลการประชุมกลุ่มย่อยโดยวิธีการ SWOT Analysis ข้างต้น ชาวบ้านในชุมชนมีข้อเสนอเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ในพื้นที่ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1) การศึกษารวบรวมความรู้ด้านวิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรม เพื่อทำให้ทราบบริบททางวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ในพื้นที่ ตลอดจนศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และสังคม

2) การอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ เป็นกระบวนการระยะยาว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษาในท้องถิ่นสามารถบรรจุเป็นโครงการหรือกิจกรรมในภาคฤดูร้อน เพื่ออบรมเยาวชนให้เข้าใจและซาบซึ้งในวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ได้

องค์ความรู้ด้านดนตรีไทใหญ่กับการดำรงอยู่ ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่โดดเด่น คือ วงกลองกันยาว กลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้คือวัฒนธรรมหลักของชาวไทใหญ่จนสามารถเรียกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทใหญ่เลยทีเดียว ชุมชนชาวไทใหญ่มักจะนำกลองปู่เจ้หรือกลองกันยาวมาเล่นในงานพิธีกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาเพราะเชื่อเสียงฆ้องเสียงกลองคือเสียงมงคล เมื่อเทวดาได้ฟังจะเกิดความสุขกายสบายใจ จึงสามารถพบเห็นได้จากงานในวันสำคัญต่างๆ ของชาวไทใหญ่

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่เลื่องชื่อลือนามทางด้านวัฒนธรรมไทใหญ่ เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมเป็นจุดเด่นและในขณะเดียวกันวัฒนธรรมยังเป็นจุดขายอีกด้วย ในชุมชนแม่ฮ่องสอนมีการแสดงได้รับความนิยม และอีกทั้งยังมีเรื่องของความถ่ายทอดวัฒนธรรมให้คนในพื้นที่ จนเรียกได้ว่าคนหลายๆ คนในชุมชนแทบจะสามารถบรรเลงกลองกันยาวและฟ้อนเจิงได้ ด้วยลีลาที่อ่อนช้อยประสานกับการทำท่าทางที่เป็นกระบวนการท่าการต่อสู้ที่สามารถใช้ได้จริงทำให้เกิดประเพณีการประลองฟ้อนเจิง จนในที่สุดก็ถูกยกนำมาเป็นการแสดงในที่สุด ด้วยมีพื้นฐานสังคมที่มีคนสนับสนุนเป็นจำนวนมากจึงทำให้การแสดงฟ้อนเจิงประกอบวงกลองกันยาวได้ถูกแพร่และกำหนดให้เป็นแบบแผนในเวลาต่อมา

การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมไม่เพียงจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยถ้าผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมไม่เผยแพร่วัฒนธรรมของตัวเองให้ผู้อื่นรับรู้ ดังคำพูดของนักดนตรีวิทยาที่ว่า คนไปไหนวัฒนธรรมก็จะไปด้วย เนื่องจากคนไทใหญ่บางประเภทได้อพยพจากแม่ฮ่องสอนมาอยู่เชียงใหม่ ด้วยความคิดอนุรักษ์ของคนไทยจึงได้นำวัฒนธรรมของตัวเองมาแสดงในพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่จึงเกิดการหิบบั้มทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น

ประเพณีและความเชื่อเป็นอีกหนึ่งหนทางในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้งวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วและวัฒนธรรมที่รับเข้ามา ต่างเป็นวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมและสืบทอดต่อกันมาของคนในชุมชน ดังนั้นหน้าที่หลักของกลองปู่เจ้าหรือกลองกันยาวก็ยังเกี่ยวกับงานประเพณีต่างๆ ที่ยังใช้การบรรเลงกลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้าในการดึงดูดคนต่างๆ ให้มาเที่ยวชมได้ เราจึงสามารถแบ่งบทบาทของกลองปู่เจ้าหรือกลองกันยาวได้เป็น 2 ข้อหลักจากข้อความข้างต้นคือ

- 1) กลองปู่เจ้าหรือกลองกันยาวในงานประเพณีต่างๆ
- 2) กลองปู่เจ้าหรือกลองกันยาวประกอบการแสดง

ชาวไทใหญ่ในพื้นที่ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีของตน ซึ่งจัดการเรียนการสอนกลองกันยาวหรือกลองปู่เจ้า ซึ่งเป็นกลองที่ใช้ในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาและความบันเทิง โดยใช้กลุ่มนักเรียนโรงเรียนทุ่งยาวเป็นฐานในการจัดการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมขึ้นที่วัดและชุมชน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกในงานบุญหรืองานประเพณีต่างๆ สอดคล้องกับ คณิศร ปิณฑุมินาค (2560) ได้กล่าวว่า การศึกษาดนตรีชุมชนว่า เป็นแนวคิดที่ผสมผสานความเข้าใจทั้งด้านวัฒนธรรมและการศึกษาเข้าด้วยกัน ดนตรีในชุมชนมีหลายลักษณะ เช่น การสร้างสรรค์ผลงานดนตรี การสอนดนตรี การแก้ไขปัญหาทางสังคมด้วยดนตรี

ข้อดีของการเรียนการสอนดนตรีในชุมชนคือ เด็กหรือเยาวชนที่มาเรียนได้อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ ซึ่งจะคอยขัดเกลาลักษณะนิสัยต่างๆ ทั้งยังช่วยเป็นหูเป็นตาในการสอดส่องดูแลให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ควร เมื่อชุมชนเกิดการรวมตัวกันในการจัดกิจกรรมใดๆ ก็มักสร้างความสามัคคีให้แก่คนในชุมชนนั้นๆ และการเรียนการสอนดนตรีของชุมชนนี้ยังได้เรียนรู้

แนวคิดของผู้รู้หรือนักปราชญ์ชุมชนได้โดยตรง รวมถึงได้ช่วยสืบถอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดนตรีของชนชาติตนให้คงอยู่สืบไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับศุภกิจ สุบินมิตร (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลองกันยาว: เครื่องดนตรียาวไทใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่พบว่า สังคมวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ใช้กลองกันยาว ทั้งในงานประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน และประกอบการฟ้อนต่างๆ นอกจากนั้นยังถูกนำไปใช้ในสังคมอื่นๆ เช่นในสังคมและวัฒนธรรมของชาวล้านนาด้วย และเช่นเดียวกันกับบองอาจ อินทนิเวศ (2557) ที่เสนอว่า การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางดนตรีในเชิงสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเด็นปัจจัยที่ช่วยสร้างสรรค์แนวคิด พบว่า มีการนำแนวคิดในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของตนมาเผยแพร่ ถ่ายทอดออกมาเป็นกิจกรรมรื่นเริงทางดนตรี ด้านสถานภาพของนักดนตรีพบว่านักดนตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป และเล่นดนตรีในช่วงที่มีเทศกาล บทบาทของดนตรีในเชิงอนุรักษ์ทางสังคม สื่อออกมาในลักษณะการบอกเล่าเรื่องราวประเพณีวัฒนธรรมในอดีต การแสดงประกอบนิยมนำตัวในชุดพื้นเมืองดั้งเดิม มีการประยุกต์รูปทรงบ้างตามสมัยนิยม แต่ยังคงอนุรักษ์รูปแบบการแสดง ภาษา การแต่งกาย ไว้ได้อย่างดี ควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่นโดยให้เยาวชนเป็นแกนนำ และมีผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโสในชุมชน ตลอดจนชาวบ้านในชุมชนเป็นที่ปรึกษา เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักอย่างกว้างขวาง มีการบันทึกบทเพลง และทำเป็นเอกสารให้ความรู้ประกอบ มีแผนงานและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ถูกต้องตามหลักประเพณีให้กับเยาวชนในชุมชน และควรมีการจัดชั่วโมงเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรี หรือขับร้องดนตรีชาติพันธุ์ให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่มีเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ศึกษาอยู่

ดังปรากฏในงานของขำคม พรประสิทธิ์ (2559) ที่พบว่าการตีกลองกันยาวกับการฟ้อนมีอุปสรรคการระสรวนทำนอง 16 รูปแบบจำแนกได้ 2 กลุ่ม การตีกลองกันยาวกับการฟ้อนดาบปรากฏการระสรวนทำนอง 22 รูปแบบมีการเลือกใช้เสียงที่ดังมากที่สุดคือเสียงเปิง การตีกลองกันยาวกับการฟ้อนนกมีสำนวนต่างๆ ประกอบกับสำนวนที่ลดรูปหรือทอนและลักษณะถามตอบ การตีกลองกันยาวกับการฟ้อนโตใช้เสียงเปิงและยังคงรูปแบบการลดรูป การตีกลองกันยาวกับการแห่มีความหลากหลายและพบการกำมือทุบลงหน้ากลองเป็นเสียงทุ้ม

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทใหญ่ มีการตั้งรกรากยาวนานกว่า 200 ปี มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการทำการเกษตร และมีวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่เช่นเดียวกันกับพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อื่นๆ วงดนตรีที่นิยมบรรเลงในงานประเพณีต่างๆ มากที่สุดคือ วงกลองกันยาว ซึ่งประกอบไปด้วยกลองกันยาว มอังกั (ฆ้องชุด) และฉาบ เป็นวงดนตรีที่ใช้เพื่อความบันเทิง ตลอดจนใช้ในขบวนแห่ต่างๆ ของชุมชน และแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ในพื้นที่พบว่า ชุมชน ตลอดจนสถานศึกษาในท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยบูรณาการวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ร่วมกับ

การเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ทั้งรูปแบบของรายวิชาเสริมหลักสูตร และรูปแบบของกิจกรรม ชมรม เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ซึมซับวิถีวัฒนธรรมไทใหญ่ผ่านดนตรี ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทใหญ่ในด้านต่างๆ ต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

- 1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ที่ตลอดจนระยะเวลา ดังนั้นหากมีระยะเวลาตลอดจนพื้นที่ในการถ่ายทอมากขึ้นก็จะทำให้ผลการวิจัยรอบด้านมากขึ้น
- 2) เนื่องจากปายเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงทำให้วัฒนธรรมแบบล้านนาและไทใหญ่ไหลเลื่อนหากัน จึงเกิดการกลืนกลายทางวัฒนธรรมขึ้น ผลของการวิจัยจึงปรากฏว่ามีวัฒนธรรมดนตรีล้านนาปะปนอยู่ด้วย
- 3) การเลือกสถานที่ถ่ายทอวัฒนธรรมดนตรี ควรเลือกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากการพัฒนาทางกายภาพและสติปัญญาในการรับรู้การเรียนการสอนดนตรี

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการบูรณาการการศึกษาพื้นที่ต่างๆ ในอำเภอปายให้ครบทุกตำบล
- 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่อื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก ประเทศไทย